

VÉGREHAJTÁS ÉS SZOLIDARITÁS A VÉGREHAJTÁST KÉRŐ SZEMSZÖGÉBŐL, AZ ARÁNYOSSÁG ELVE.

DR. SÓRÉNÉ DR. BATKA ESZTER¹

*„Mikor tanuljuk meg végre, hogy valamennyien
egyetlen rendszer alkotóelemei vagyunk?
A míg a világot el nem tölti az embertársaink iránti szeretet,
mégpedig fajra, színre és vallásra való tekintet nélkül,
amíg életünket és tetteinket nem hatja át az összetartozás érzése,
amíg az emberek tömegei nem érznek felelősséget
társaik boldogulása és jóléte iránt,
addig sosem valósulhat meg
a társadalmi igazságosság.”
Helen Keller*

Bevezetés

Bár a végrehajtás, ha fogalmazhatok így, manapság a népszerű szakmák közé tartozik, maguk a végrehajtók azonban nem örvendenek nagy népszerűségnek, mondhatni nevezhetnék őket a jog „fekete bárányainak”² is. Vajon törvényszerű kell legyen, hogy a jövőben is ez a tendencia folytatódik tovább, vagy van lehetőség a végrehajtói szakma „fehérítésére”?

Kutatásom során a szolidaritás és a bírósági végrehajtás kapcsolatát különböző nézőpontokból vizsgálom. Javaslatot teszek újabb rendszerek kialakítására, amely a végrehajtási eljárásokat egy ésszerűbb és vélhetően igazságosabb szociális rendszerhez is kapcsolná. A rendszerek kialakításával közvetlenül az igazolhatóan nehéz helyzetbe került adósok segítése volna a cél, ami értelemszerűen a végrehajtást kérőkre is hatással lenne, tekintve, hogy az eljárások lefolytatását segíthetné és az adósokra is ösztönzőleg hatna. A köznapi szóhasználatban a szolidaritás kölcsönös kötelezettségvállalást, egymás megsegítésének készségét jelenti. Véleményem alapján a kölcsönösségen van a hangsúly, vagyis egy olyan szolidaritásközösség kialakítása volna a cél, melyben ki-ki a saját teljesítőképesége alapján viseli a terheket, mint például a társadalombiztosítás. Az eljárások során alapvető fontosságúnak tartom a szolidaritás kérdését, ellenben ebben a tanulmányban, a kölcsönösséget mellőzve nem az adósok, hanem kizárólag a végrehajtást kérők oldaláról közelíttem azt meg. Teszem ezt azért, mivel az adósok kellő visszhanghoz jutnak a média-, vagy az adósokat megsegítő különböző szervezetek- és állami intézkedések révén, miközben a végrehajtást kérőkről szó nem esik. Mintha az adós által betöltött pozíció önmagában feltétlen védelmet érdemelne és elítéljük azt, aki a követelésének igyekszik érvényt szerezni. Vélhetően mindez betudható annak a kellemetlen, ám valószínűleg sokunk életében már megtapasztalt érzésnek is, amikor nem annak van büntudata, aki tartozik, hanem annak, aki azt jogosan visszakéri.

¹ PhD hallgató Károlyi Gáspár Református Egyetem, Konzulens: Dr. habil. Birher Nándor tanszékvezető, Jegtörténeti Jogelméleti és Egyházjogi Tanszék

² https://nepszava.hu/1014425_a-jog-fekete-baranya, letöltve: 2021. 04. 17.

Meglátásom alapján, nem helyénvaló kizárólag az egyik fél érdekét, a másik fél érdeke elé helyezni, azaz csak az egyik fél részére, egyoldalú kedvezményeket biztosítani. Ahogyan a végrehajtási eljárások során is alapelv az arányosság, illetve a fokozatosság, úgy a szolidaritás is arányosan kell, hogy megvalósuljon. Iványi Gábor metodista lelkész szavaival élve: „Ha nem adod azt a másoknak, amit hasonló helyzetben magadnak elvárnál, egy napon talán majd hiába reménykedsz a szolidaritásban.”³

Kulcsszavak: arányos szolidaritás, végrehajtás, együttműködés, Európai Unió

Bírósági végrehajtásról röviden

Magyarországon a bírósági végrehajtás olyan önálló, törvényileg szabályozott eljárás, – a nemperes eljárások keretében - amelyben állami vagy meghatározott szempontból azzal azonosnak minősülő szerv, elsősorban vagyoni kényszer alkalmazása révén juttatja érvényre az állam által a konkrét egyedi ügyben fennállónak elismert és kikényszeríthető alanyi jogot, vagy előzetesen biztosítja a konkrét egyedi ügyben történő elismerés vagy kikényszeríthetőség előtt védelemben részesített alanyi jog későbbi érvényre juttatását.⁴

A jogszabályok érvényre juttatását, az önkéntes jogkövetés hiányában, az állam kényszerítő ereje biztosítja. A jogi szankciók realizálása, egy sajátos jogintézmény, a végrehajtás útján történik.⁵ A cél tehát az igazságszolgáltatás működése, mely elsősorban a kötelezett vagyona ellen irányul.

Magyarországon a bírósági végrehajtást külön törvény, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) szabályozza. Azokra az eljárási kérdésekre pedig, melyeket a Vht. nem szabályoz, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) rendelkezéseit kell alkalmazni.⁶

Bírósági végrehajtás útján kell tehát végrehajtani a bíróságok és a jogvitát eldöntő más szervek határozatait, továbbá az egyes okiratokon alapuló követeléseket.⁷

A nemperes eljárási jelleg hangsúlyozása amiatt sem elhanyagolható, mivel vannak olyan államok, ahol a bírósági végrehajtást a peres eljárás részének tekintik, és annak szabályait a Polgári Perrendtartás kódexe tartalmazza⁸, úgy, mint például Románia vonatkozásában.

A végrehajtási eljárás alapvetően két szakaszra oszthatjuk. A végrehajtás elrendelésének folyamatára, majd a végrehajtás foganatosítására. Az első szakasz arra szolgál, hogy megállapítást nyerjen az a tény, hogy van-e helye a végrehajtásnak, avagy sem. A végrehajtás foganatosítása amennyiben az

³ Iványi Gábor: *Hajléktalanok*, 1997. <https://mek.oszk.hu/05000/05054/05054.htm> letöltve: 2021.04.20.

⁴ KAPA Mátyás: *A közjegyző szerepe a bírósági végrehajtásban. Közjegyzők közlönye*, 2010/4. 21.

⁵ Dr. BALOGH Olga-Dr. B. KOREK Ilona-Dr. CSÁSZTI Ferenc-Dr. JUHÁSZ Edit, *A bírósági végrehajtás*, Budapest, HvgOrac, 2009. 15.

⁶ Vht. törvény 9. §.

⁷ <https://birosag.hu/birosagi-vegrehajtas>, letöltve: 2021. 03. 17.

⁸ UDVÁRY Sándor: *A bírósági végrehajtási eljárás*; In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Polgári eljárásjog II.* Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2013. 218.

pénzkövetelésre folyik, a fokozatosság elve alapján először adós bankszámláján levő összegre, majd a munkabérére, azt követően ingó-, végső esetben az ingatlan vagyonára folytatható le. Amennyiben a végrehajtási okirat alapján adós bármely vagyontárgya végrehajtás alá vonható, úgy Adós vagyontárgyinak foglalás megvalósul, szükség esetén pedig értékesítésre kerülhet. A végrehajtás foganatosításának szakaszában a legtöbb feladat a bírósági végrehajtókra hárul.

Előfordulhat az eljárások során olyan eset is, amikor adós külföldön rendelkezik számlaszámmal, akár munkahellyel is. A mai szabályozás a bírósági végrehajtás során, nem teszi lehetővé, hogy egy külföldi lakhellyel rendelkező adós esetében, a végrehajtó jogsegély keretében megkeresse a külföldi hatóságot. Ebből adódóan tehát, amennyiben adós külföldön vállal munkát, nyit számlaszámot, esetleg még ingó, - ingatlan vagyonnal is rendelkezik, a végrehajtó semmit sem tehet annak érdekében, hogy a követelésnek érvényt szerezzen. Be kell lássuk, hogy a vagyon elvonásával, eltitkolásával, a külföldre való „meneküléssel”, az adósság kiegyenlítésének elhúzódásával, a tartozás egyre növekszik, ami nem feltétlenül szolgálja az adós érdekeit. Végrehajtást kérő szemszögéből az elhúzódó követelések egyre nagyobb tartozást, kintlévőséget eredményeznek. Vajon van-e értelme a követelés növekedésének, ha soha nem lehet majd behajtani, mert kötelezett elhagyta az országot?

Magyarországon a tapasztalat arra enged következtetni, hogy adósok, ha tehetik, előszeretettel adnak túl valamilyen formában vagyontárgyaikon, amikor a végrehajtás veszélye fenyeget. A végrehajtási eljárás megindítását megelőzően számos kötelező jogi cselekménynek le kell folynia, így biztosítási intézkedés, vagy elidegenítési- és terhelési tilalom hiányában az adós kellő lehetőséget kaphat arra, hogy vagyontárgyait ingyenes vagy visszterhes jogügylet keretében, kellő időben elidegeníthesse. Végrehajtható vagyon hiányában az eljárásokat aligha lehet eredményesen lefolytatni, végrehajtást kérők pedig nem, vagy csak aránytalanul hosszú idő elteltével juthatnak a jogos követeléseikhez.

Az Adóhatóság eljárása a végrehajtások terén

Fent említett eljárással ellentétben az Adóhatóság a behajtások tekintetében hatékony eljárást folytat még akkor is, ha adós külföldre távozik. Adósokkal szemben a végrehajtási eljárást akkor is le lehet folytatni, ha adósok nem rendelkeznek magyarországi lakóhellyel, továbbá az önkormányzati adóhatóság által ismert, élő külföldi lakcímmel sem. Az önkormányzati adóhatóság a hatáskörébe tartozó adóval kapcsolatos behajtási jogsegélyt felettes szerve útján és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) közvetítésével érvényesíti.⁹

A külföldön foganatosítandó eljárási cselekmények vonatkozásában felmerülő nehézségek áthidalását szolgálja a nemzetközi jogsegély intézménye. Ide tartozhat valamely eljárási cselekmény elvégzése vagy irat kézbesítése.¹⁰

Az illetékes Megyei Kormányhivatal, mint felettes szerv a Hatósági Főosztály útján fogadja illetékességi területén a megkereséseket, majd azokat

⁹ Az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Aktv.) 39. § (2)

¹⁰ KENGYEL Miklós-HARSÁGI Viktória, *Európai polgári eljárásjog*, Budapest, Osiris, 2009. 263.

továbbítja az illetékes adóigazgatóságnak.¹¹ A NAV belső eljárásrendje alapján ellenőrzi, majd formalizáló program segítségével a beérkező kérelmeket lefordítja. Ezt követően kiállítja az úgynevezett végrehajtást engedélyező egységes okiratot, amit elektronikus úton juttat el a tagállam társszervének.

A régi szabályozást 2013.04.21-én¹² felváltva - az adókból, vámokból, illetékekből és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló 2010/24/EU irányelvvel¹³ összhangban - hatályba lépett egy új szabályozás az Aktv.¹⁴ A törvényben nem szabályozott kérdésekre szubszidiárius jelleggel az Air¹⁵, továbbá az Art¹⁶ rendelkezései alkalmazandók.

Az Aktv. III. fejezete rendelkezik az Európai Unió tagállamai közötti behajtási jogsegély szabályairól. Itt a helyi önkormányzatok által kivetett adóra, illetékekre, továbbá az így keletkezett követelések megállapításával, ellenőrzésével kapcsolatban megállapított szankcióra, bírságra, pótlékra, díjra, pótdíjra, valamint igazolások és hasonló okiratok díjára, illetve e követelésekhez kapcsolódó kamatokra és díjakra vonatkozó részletszabályok találhatók¹⁷. A tagállamokkal való adóügyi együttműködés információkérés, kézbesítés, behajtás, biztosítási intézkedés tárgyában valósulhat meg. Az információkérés a végrehajtáshoz szükséges releváns adatokra irányulhat, úgy, mint adós azonosító adatai, lakcíme, székhelye, telephelye, végrehajtás alá vonható vagyontárgyai, bankszámla adatai, továbbá a helytállni köteles személyek. Kézbesítési megkeresés esetén mellékelni kell az irat eredeti példányát, vagy annak záradékolt hitelesített másolatát. A behajtási megkereséshez csatolni kell a végrehajtható okiratot és annak átvételét igazoló tértivevénnyét¹⁸, továbbá szükséges egy nyilatkozatot csatolni a követelés megállapításának, végrehajthatóvá válásának és elévülésének dátumáról. Amennyiben a végrehajtható okiratban csupán az adós neve és – nem élő – lakcíme szerepel, úgy feltétlenül közölni kell egyéb, az egyértelmű beazonosíthatóságát lehetővé tevő további adatot is. Az önkormányzati adóhatóság az alábbi feltételek teljesülése esetén tudja a sikeres eljárás reményében megindítani a nemzetközi adóbehajtást:¹⁹

Kézbesítés iránti megkeresés esetén, ha a rendelkezésére álló kézbesítési eljárásokat kimerítette, kivéve ha

¹¹ Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről szóló 273/2010. (XII.9.) Korm. rendelet 44. § (1)-(2)

¹² Az adózás rendjéről szóló 2013. évi XCII. törvény (régii Akr.)

¹³ A TANÁCS 2010/24/EU IRÁNYELVE (2010. március 16.) az adókból, vámokból, illetékekből és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról. Az irányelv (1) bekezdése értelmében: az egyes adókból és egyéb intézkedésekből eredő, más tagállami és uniós követelések behajtására irányuló, tagállamok közötti kölcsönös segítségnyújtás hozzájárul a belső piac megfelelő működéséhez. Biztosítja a költségvetési semlegességet, és lehetővé teszi, hogy a tagállamok a határokon átnyúló ügyletek esetében megszüntessék azokat a megkülönböztető védintézkedéseket, amelyeket a csalás és a költségvetési kiesések megakadályozására vezettek be.

¹⁴ Az adó és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény (továbbiakban: Aktv.)

¹⁵ adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény

¹⁶ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

¹⁷ Aktv. 22. §.

¹⁸ Art. 145. §

¹⁹ Aktv. 39. § (1)-(2)

a) nem áll módjában az okiratot a tagállami jogszabályok szerint kézbesíteni, vagy, ha

b) az okirat ilyen kézbesítése aránytalan nehézséget okozna.²⁰

Behajtás iránti megkeresés esetén, ha

a) a követelést vagy a végrehajtást engedélyező egységes okiratot Magyarországon nem vitatják²¹,

b) a magyar jog szerinti behajtási eljárásokat a megkereső hatóság előzetesen kimerítette.²²

c) a megkeresés olyan követelésre vonatkozik, amelynek esedékességi napja és a megkeresés beérkezésének napja között nem telt el öt naptári évnél több idő,

d) a követelés esedékességétől a megkeresés időpontjáig számított tíz naptári évnél több idő nem telt el,²³

e) a követelés behajtása – az adós személy helyzete miatt – a tagállamban komoly gazdasági nehézséget nem okozna²⁴

f) a követelés összege az 1.500 €-nak megfelelő összeget²⁵ eléri.²⁶

A Tanács 2010/24 EU Irányelve az adókból, vámokból, illetékekből és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról

Az Irányelv hozzájárul a belső piac megfelelő működéséhez, biztosítja a költségvetési semlegességet. Lehetővé teszi, hogy a tagállamok a határokon átnyúló ügyletek esetében megszüntessék azokat a megkülönböztető védintézkedéseket, amelyeket a csalás és a költségvetési kiesések megakadályozására vezettek be.

A tagállamok pénzügyi érdekeinek és a belső piac semlegességének megfelelőbb védelme érdekében, ki kell terjeszteni a behajtásra irányuló segítségnyújtás hatályát az olyan adókból (beleértve a vámokat is) és illetékekből eredő követelésekre is, amelyekre a behajtásra irányuló segítségnyújtás eddig nem vonatkozott. Ugyanakkor a segítségnyújtás iránti egyre gyakoribb megkeresésekkel való lépéstartás és a jobb eredmények elérése érdekében e segítségnyújtást hatékonyabbá és eredményesebbé kell tenni, továbbá meg kell könnyíteni annak gyakorlati alkalmazását. E célkitűzések eléréséhez jelentős mértékű kiigazításokra van szükség, mivel a hatályos 2008/55/EK irányelv egyszerű módosítása nem bizonyulna elegendőnek. A 2008/55/EK irányelvet hatályon kívül kell helyezni, új jogi eszközt léptetve a helyébe, amely az említett irányelv eredményeire épül,

²⁰ Aktv. 26. § (4)

²¹ kivéve az Aktv. 29. § (3) bekezdés második mondatának megfelelő eseteket

²² Aktv. 31. § (1)

²³ Aktv. 33. § (3) és (4)

²⁴ Aktv. 33. § (1)

²⁵ Aktv. 33. § (2)

²⁶<https://www.kormanyhivatal.hu/download/5/84/81000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20ismert%20magyarorsz%C3%A1gi%20vagy%20k%C3%BCl%C3%B6ldi%20c%C3%ADmmel%20nem%20rendelkez%C5%91%20eur%C3%B3pai%20uni%C3%B3s%20C%C3%A1llampolg%C3%A1rokkal%20kapcsolatos%20ad%C3%B3behajt%C3%A1sr%C3%B3l.pdf> letöltve: 2021. 04. 27.

viszont szükség esetén világosabb és pontosabb szabályokat ír elő. A világosabb szabályok megalkotásával a tagállami együttműködés a szélesebb körű információcserét lehetővé téve, fokozható. Az irányelv nem érinti a tagállamok azon hatáskörét, hogy meghatározzák a saját jogszabályaik értelmében rendelkezésükre álló behajtási intézkedéseket. Biztosítani kell ugyanakkor, hogy az ebben az irányelvben előírt kölcsönös segítségnyújtási rendszer zökkenőmentes működését sem a tagállami jogszabályokban mutatkozó eltérések, sem pedig az illetékes hatóságok közötti koordináció hiánya ne veszélyeztesse.²⁷

Bár a határon átnyúló végrehajtás – azaz a külföldi bírósági határozatok magyarországi, illetve a magyar határozatok külföldi végrehajtása²⁸ - ma már biztosított, végrehajtást kérőnek azonban egy meghatározott formanyomtatvánnyal, magának kell kezdeményeznie külföldön a végrehajtást, amennyiben kötelezett külföldön rendelkezik végrehajtható vagyontárggyal. Számos esetben mindez akkor realizálódik, amikor végrehajtást kérő a végrehajtási okiratot Magyarországon már kiállította, azonban kötelezett időközben külföldre költözött, nem hagyva végrehajtható vagyontárgyat maga mögött.

A gyermektartásdíjak végrehajtása²⁹ (ill. a perköltség követelések) a kivétel ez alól, mivel ilyen esetekben a bíróságoknak a nemzetközi jogsegélyegyezmények alapján közre kell működniük a végrehajtási kérelem külföldre történő továbbításában,³⁰ azonban ez az eljárás is csak a végrehajtási eljárás keretein kívül valósulhat meg.

Álláspontom szerint - mint ahogyan arra voltak már korábban is különböző kezdeményezések³¹ - a bírósági végrehajtási eljárás során is lehetőséget kellene biztosítani arra, hogy a NAV jogsegély szolgálatát igénybe véve, a végrehajtó is információkhoz juthasson, vagy akár a megkeresett tagállami végrehajtón keresztül, a külföldi vagyontárgyak vonatkozásában is lefolytatható legyen az eljárás.

Ez utóbbi esetet – igaz Magyarországon belül - maga a Vht. is lehetővé teszi. Abban az esetben ugyanis, amennyiben a végrehajtási eljárás során megyén kívül válik szükségessé a helyszíni eljárási cselekmény foganatosítása - tekintettel arra, hogy az eljárást foganatosító végrehajtó székhelyéről kötelezett egy másik végrehajtó illetékességi területére költözik - akkor az eljárást foganatosító végrehajtó (ügyszáma végrehajtó) - a Magyar Bírósági Végrehajtói kar (MBVK) közreműködésével - megkeresi azt a végrehajtót (megkeresett végrehajtó), akinek az illetékességi területén kell a helyszíni eljárási cselekményt lefolytatni.³² Az eljárás, adós ingó vagyontárgyai foglalásával valósulhat meg, mivel az ingatlanok vonatkozásában a végrehajtók országos illetékességgel rendelkeznek. Amennyiben

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0024>, letöltve: 2021. 04. 29.

²⁸ KENGYEL Miklós: A határon átvélő jogviták és a nemzetközi jogfejlődés, in: *Közjegyzők Közlönye* 2008/1. 3.

²⁹ 9/1957. (XI.13.) IM rendelet a tartásdíj külföldön való behajtása tárgyában New Yorkban 1956. évi június hó 20. napján kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről szóló 1957. évi 53. törvényerejű rendelet végrehajtásáról

³⁰ GÉCZINÉ BÁRDOSI Eszter: A határokon átnyúló végrehajtási eljárások a magyar bírósági gyakorlatban - egy összehasonlító vizsgálat tanulságai < http://acta.bibl.u-szeged.hu/30703/1/juridpol_doct_009_113-154.pdf> letöltve: 2021. 04. 29.

³¹ Végrehajtói irodánk a 2010-es években a területileg illetékes Adóhivatal megkereste abból a célból, hogy a sejtethetően külföldön tartózkodó adósok lakhelyét felderítse. A megkeresés abból a célból történt, hogy végrehajtást kérő egyáltalán tudomást szerezhessen arról, hogy melyik tagállamban kell végrehajtást indítani, azaz melyik tagállami végrehajtóhoz kell forduljon.

³² Vht. 33. §.

erre a jogszabály nemzetközi szinten is lehetőséget biztosítana, úgy az eljárások behajtása hatékonyabban megvalósulhatna, ami nem utolsó sorban adós érdekét is szolgálná, hiszen az eljárások előrehaladtával a kamatok növekedésével a tartozás összege is növekszik. Alapvető kérdés azonban, hogy vajon a végrehajtást kérők mindegyike arra törekszik, hogy az eljárás már annak megindulása után, minimális kamatnövekedéssel térüljön?

Összefoglalás

Az Európai Közösségek fő célkitűzése már a kezdetektől az egységes piac megteremtése volt. Az áruk a személyek, szolgáltatások és tőke belső piacon belüli szabad mozgásának biztosítása az európai gazdasági integráció leglényegesebb elemei, mely a belső piac megteremtésének alapjául szolgál.³³ Az egységes piac hatékony működésének megteremtéséhez fontos, hogy az államhatárok ne gördítsenek leküzdhetetlen akadályt a követelések érvényesítése, a bírósági határozatok végrehajtása elé.

A végrehajtás tárgya általában követelések behajtása, azonban másféle kötelezettség teljesítése is lehet (kötelezettség valaminek a megtételére vagy valamitől való tartózkodásra, például áru leszállítása, munka elvégzése, gyermekátadás, vagy birtokháborítás megszüntetése).

A gyakorlatban hajlamosak vagyunk az eljárásokat kizárólag az adósok szemszögéből nézni, sőt, megkockáztatom, a legtöbb ember többnyire az adósok szemszögéből látja, vagy akarja látni az eljárást, végrehajtást kérőt helyzetére való tekintet nélkül. Végrehajtást kérő pedig, a végrehajtási okirat kiállításával kíván érvényt szerezni jogos követelésének. Végrehajtást kérőről beszélünk akkor is, amikor egy gyermektartásdíj, egy magánszemély által adott kölcsöntartozás, vagy akár egy társasházi közös költség kerül érvényesítésre. Adós önkéntes teljesítésének hiánya, vagy sikertelen végrehajtás esetén egy gyermek ellátása, egy másik személy anyagi helyzete, vagy akár egy egész társasházi lakóközösség kerülhet kilátástalan helyzetbe, akkor, amikor a szolgáltató a hátralék miatt kikapcsolja a lakótömb víz, -áram, vagy éppen gázszolgáltatását.

Az adósságnak ára van. Az Adós mellett tehát - nem utolsó sorban - említésre méltóak azok az emberek is, akik a hitelük törlesztését, mindenféle kedvezményes elengedés nélkül, az utolsó forint kamattal együtt visszafizették. Róluk általában senki sem szól, holott semminemű kedvezményben nem részesültek, sőt, végeredményben az Adósok miatt megdrágult hiteleiket kénytelenek szükség esetén felvenni és azt törleszteni.

Az Egyház társadalmi tanításában a szabadság és felelősség, az igazságosság és szolidaritás értékei teremtenek egyensúlyt az egyén és a közösség között, aminek hatására az ember felszabadul a testi és szellemi létfeltételeit gátló hatások alól³⁴.

Habermas szerint „társadalomintegráló erejét a jog végső soron a társadalmi szolidaritás forrásaiból meríti³⁵. Ezt a fejlődésre nyitott harmonikus állapotot nevezi a katolikus társadalmi tanítás közjónak.

³³ OSZTOVICS András: Eu-jog, Budapest, HVG-ORAC, 2015. 373.

³⁴ http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=973 letöltve: 2021.04.20.

A szolidaritás, a hétköznapi értelemben *kölcsönös kötelezettségvállalást, illetve egymás megsegítésének a készségét* kell, hogy jelentse. *Semmiképpen nem szabad azonban, hogy a szolidaritás alkalmazása kizárólagosan az egyik félre szorítkozzon, mintegy egyoldalúan eltolódjon.* Tekintve, hogy a végrehajtási eljárás egy cselekménysorozat, és az eljárásban érintett felek kölcsönhatása révén valósul meg, a hatékony eljáráshoz véleményem alapján, a kölcsönös együttműködés nélkülözhetetlen. A végrehajtás során úgy látom, az intézkedések egyensúlyát kellene minden eszközzel megtalálni, hogy annak eredményeképpen a társadalom fejlődése legyen az egyetlen, amely valóban eltolódik, azonban az mindenkinek a kedvezőbb, pozitív irányba. Az egyensúly megteremtéséhez pedig mindkét fél aktív, tevéleges közreműködése szükséges. „Jól foglalja mindezt össze a következő bölcsesség Tánná d'bé Élijáhutól: Megáld téged az Örökkévaló a te Istened kezéd minden munkájában, amelyet végzel. (5Móz. 14, 29). Kérdezik bölcsünk: vajon akkor is megáld az Úr, ha tétlenül ülsz? „Kezed minden munkájában, amelyet végzel.” Áldása csak a munkádon lesz. De ha nem dolgozol, ne is várj tőle áldást.”³⁶

Irodalomjegyzék

- Dr. Balogh, O., Dr. B. Korek, I., Dr. Császtai, F., Dr. Juhász, E., (2009): *A bírósági végrehajtás*, Budapest: HvgOrac. p.15.
- Birher, N., Homicskó, Á. O. (2011): A munka becsületétől a médiumon keresztül zajló cserefolyamaton át a hivatáserkölcsei kódexig. *Jogelméleti Szemle* 12 (4). pp. 1-24.
- Kapa, M. (2010): *A közjegyző szerepe a bírósági végrehajtásban. Közjegyzők közlönye*, 57 (4). p. 21.
- Kengyel, M. (2008): A határon átvívelő jogviták és a nemzetközi jogfejlődés, in: *Közjegyzők Közlönye* 55 (1). p. 3.
- Kengyel, M., Harsági, V. (2009): *Európai polgári eljárásjog*, Budapest: Osiris. p. 263.
- Osztovcics, A. (2015): *Eu-jog*, Budapest: HVG-ORAC. p. 373.
- Udvary, S. (2013): *A bírósági végrehajtási eljárás*; In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Polgári eljárásjog II.* Budapest: HVG-ORAC Kiadó. p. 218.

Linkjegyzék

http://acta.bibl.u-szeged.hu/30703/1/juridpol_doct_009_113-154.pdf letöltve: 2021. 04. 29. GÉCZINÉ BÁRDOSI Eszter: A határokon átnyúló végrehajtási eljárások a magyar bírósági gyakorlatban - egy összehasonlító vizsgálat tanulságai

<https://birosag.hu/birosagi-vegrehajtas>, letöltve: 2021. 03. 17.

³⁵ Jürgen Habermas: Faktizität und Geltung. Beiträge zur Diskurstheorie des Rechts und des demokratischen Rechts, <<https://www.getabstract.com/de/zusammenfassung/faktizitaet-und-geltung/20054>>1992. letöltve: 2021.04.26.

³⁶ BIRHER Nándor – HOMICSKÓ Árpád Olivér: A munka becsületétől a médiumon keresztül zajló cserefolyamaton át a hivatáserkölcsei kódexig. *Jogelméleti Szemle* 2011/4.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0024>,
letöltve: 2021. 04. 29.

<https://www.getabstract.com/de/zusammenfassung/faktizitaet-und-geltung/20054> Jürgen Habermas: Faktizität und Geltung. Beiträge zur Diskurstheorie des Rechts und des demokratischen Rechts, 1992.

<https://www.kormanyhivatal.hu/download/5/84/81000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20ismert%20magyarorsz%C3%A1gi%20vagy%20k%C3%BClf%C3%B6ldi%20c%C3%ADmmel%20nem%20rendelkez%C5%91%20eur%C3%B3pai%20uni%C3%B3s%20%C3%A1llampolg%C3%A1rrokkal%20kapcsolatos%20ad%C3%B3behajt%C3%A1sr%C3%B3l.pdf> letöltve: 2021. 04. 27.

https://nepszava.hu/1014425_a-jog-fekete-baranya, letöltve: 2021. 04. 17.

http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=973 letöltve: 2021.04.20.

<https://mek.oszk.hu/05000/05054/05054.htm> letöltve: 2021.04.20. Iványi Gábor: Hajléktalanok, 1997.

SOLIDARITY AND DEBT COLLECTION FROM THE POINT OF VIEW OF THE CLAIMANT; THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY

ESZTER SŐRÉNÉ DR. BATKA

Although judicial enforcement can be considered one of the popular professions today, enforcement agents themselves are much less popular, they could even be called the "black sheep" of law. Should this necessarily be the case in the future or will this profession have a better reputation?

In my research I examine the relationship between solidarity and judicial enforcement from different perspectives. I suggest that new systems should be developed to link enforcement procedures to a more reasonable and possibly fairer social system.

The primary aim of establishing these new systems is to help debtors, who are definitely in a difficult situation, but this would obviously also have an impact on claimants, since it could facilitate procedures and would also provide an incentive for debtors.

In common parlance, solidarity means mutual commitment and the willingness to help each other. In my opinion, the emphasis is on reciprocity, i.e. the aim would be to build a consensus of solidarity in which, similarly to social security, the burden is shared on the basis of performance. Although I consider solidarity to be essential for both parties in the course of the procedures, in this study I do not elaborate on the aspect of debtors and only focus on the claimants' point of view. I am doing this because debtors are getting the attention they need in the media and through various organisations and state measures which help them, while much less notice is taken of claimants. It seems as if debtors deserve absolute protection, while we tend to condemn those who have claims.

Presumably this can be due to the unpleasant feeling that many of us have already experienced in our lives, when the guilt is not of the person who owes, but of the person who rightfully wants to get it back.

In my view, it is not fair to place the interests of one party ahead of the interests of the other party, i.e. to take measures that benefit only one party. Just as proportionality and gradualness are fundamental principles in implementing debt collection procedures, solidarity must be achieved proportionately, as well. In the words of Gábor Iványi, Methodist minister: „If you don't give the other one what you'd expect in a similar situation, maybe one day you'll have no hope of solidarity.”

Keywords: proportional solidarity, debt collection, cooperation, European Union